

Stand van zaken dekkingsplan

27 maart 2019

BRANDWEER

TWENTE

Inleiding

Op **3 december 2018** heeft het Algemeen Bestuur kennis genomen van de evaluatie van het beleidsplan Veiligheidsregio Twente 2016-2019. Hierin is aangekondigd dat in het 1^e kwartaal van 2019 ook een stand van zaken volgt over het dekkingsplan brandweer, dat onderdeel vormt van het beleidsplan van de VRT. De laatste update over de actuele thema's uit het dekkingsplan dateert van **8 mei 2017** (Voortgangsnotitie risicogerichte brandweezorg). Sindsdien zijn er verschillende ontwikkelingen geweest.

In deze notitie volgt de stand van zaken over achtereenvolgens:

- de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van dit thema;
- de knelpunten uit het dekkingsplan zoals benoemd bij het vaststellen van het beleidsplan in 2015;
- de inrichting en uitvoering van de duiktaak;
- de wijzigingen in de ongevalbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS);
- variabele voertuigbezetting;
- bluswatervoorziening;
- paraatheid en de vrijwilligersagenda;
- de nieuwbouwprojecten met betrekking tot kazernes;

Tot slot volgt een vooruitblik op het dekkingsplan voor de komende beleidsperiode, gezien in het licht van inhoudelijke ontwikkelingen en thema's digitalisering en business Intelligence.

1. Landelijke ontwikkelingen

Traject Rembrand en Evaluatie Wet Veiligheidsregio's

In 2015 heeft het Veiligheidsberaad het rapport 'Rembrand: brandveiligheid is coproductie' vastgesteld. Eén van de adviezen uit het project RemBrand is te komen tot gebiedsgerichte opkomsttijden. Op dit moment ligt er een voorstel bij het Veiligheidsberaad om de huidige objectgerichte opkomsttijden in de regelgeving te vervangen door gebiedsgerichte opkomsttijden. Kort gezegd gaat het er om dat eisen voor opkomsttijden niet meer 'op de minuut' gelden voor specifieke gebouwen (woning, winkels, zorginstelling, etc.) maar voor gebieden op basis van een generieke typering binnen een brandbreedte in opkomsttijd (oude binnensteden, woonwijk, industrie, etc.). Aansluitend is het aan de minister van J&V om de wetgeving aan te passen. Mogelijk wordt hier gekozen voor een verbinding met de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's. Het streven van de minister van J&V is om die evaluatie medio 2019 te starten. Een aanpassing van de wettelijke eisen voor opkomsttijden brandweezorg lijkt gelet op de nog te nemen stappen niet eerder aan de orde dan in 2021. De ontwikkeling hieromtrent wordt gevolgd en waar mogelijk meegenomen in het traject van de actualisatie van het dekkingsplan brandweer Twente.

Onderzoek Inspectie V&J

In de periode Q4 2016 - Q2 2017 heeft de Inspectie Veiligheid en Justitie een onderzoek uitgevoerd naar de inrichting van de repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio (rapport 23 mei 2018). De Inspectie VenJ wilde toetsen in welke mate de inrichting van de repressieve brandweezorg in een veiligheidsregio voldoet aan de geldende wet- en regelgeving. Daarbij kijkt de Inspectie VenJ onder andere naar de vastgestelde tijdnormen voor de opkomsttijd van de brandweer, de toepassing van variabele voertuigbezetting, de beschikbaarheid van personeel, de registratie en analyse van gerealiseerde opkomsttijden en de mate waarin het brandweerpersoneel zich veilig voelt bij de uitoefening van de repressieve taak. Dit doet de inspectie aan de hand van documentenonderzoek, interviews en een enquête onder het repressieve personeel. Het toetsingskader dat de inspectie hiervoor heeft opgesteld erkent het feit dat er bestuurlijke besluiten moeten worden genomen waarin sprake is van een kosten/baten-afweging.

Het onderzoek is afgerond in het tweede kwartaal van 2017 en heeft geleid tot 25 regiobeelden en een algemeen deel met een landelijk overzicht ([rapporten V&J inrichting repressieve brandweezorg](#)). Het algemene deel is in eerste aanleg bestemd voor de minister van Veiligheid en Justitie, die op basis hiervan de Tweede Kamer kan informeren. De VRT is in november 2016 door de inspectie V&J bezocht.

De inspectie heeft hierbij geconstateerd dat Twente de zaken op orde heeft. Op één punt heeft de inspectie een aanbeveling gedaan. Deze aanbeveling is inmiddels opgepakt. Hierover is de minister inmiddels geïnformeerd (via een brief d.d.18 oktober 2018).

De aanbeveling van het ministerie richt zich op het borgen van de veiligheid van het brandweerpersoneel in relatie tot de samenstelling van basisbrandweereenheden. Het betreft toetspunt 11: borgen veiligheid en gezondheid

brandweerpersoneel, waar de inspectie Twente de volgende aanbeveling heeft gegeven: “Rond de ‘warme’ RI&E, toegespitst op de variabele voertuigbezetting, zo snel mogelijk af, laat deze toetsen en voer het plan van aanpak voortvarend uit”. In Twente is de complete RI&E en het bijbehorende plan van aanpak, daarmee ook de warme RI&E, inmiddels getoetst en gecertificeerd door een erkend adviesbureau Humancapitalcare (d.d. 12 april 2018). Voorheen was het werken met variabele voertuigbezetting niet opgenomen in de RI&E. Met deze RI&E wordt nu voldaan aan de aanbeveling uit het onderzoek van de Inspectie J&V (2017) om een ‘warme’ RI&E op te stellen toegespitst op de risico’s bij dit aspect.

2. Stand van zaken dekkingsplan en knelpunten

Op **29 juni 2015** is het beleidsplan Veiligheidsregio Twente door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Het dekkingsplan dat onderdeel is van dit beleidsplan is in basis ongewijzigd gelaten ten opzichte van de versie van 2012. Daarbij is in een oplegmemorandum de stand van zaken van een aantal ontwikkelingen aangegeven waaronder ook een vijftal knelpunten in het dekkingsplan. Dit zijn situaties waar het dekkingspercentage, gelet op het Besluit veiligheidsregio’s en het brandrisicoprofiel, onvoldoende is en in de beleidsperiode verbetering behoeft. Het ging daarbij om:

- Haaksbergen (ongunstige ligging van de kazerne, verbetering dekking door verplaatsing kazerne);
- Oldenzaal (knelpunt in uitruktijd vrijwilligers en bereikbaarheid kazerne, optimalisatie door betere opkomst en beschikbaarheid);
- Tubbergen (veel buitengebied met relatief hoge opkomsttijden, beleid voor beargumenteerd afwijken en preventieve acties);
- Almelo (dekking avond, nacht en weekend onvoldoende, verbetering door kazernering);
- Hengelo (vergelijkbaar met Almelo).

In de oplegmemorandum bij het dekkingsplan is op **29 juni 2015** en vervolgens in de voortgangsnotitie risicogerichte brandweertzorg van **8 mei 2017** per knelpunt aangegeven welke maatregelen Brandweer Twente van plan was te nemen/neemt om een optimale dekking in Twente te blijven garanderen in de toekomst. Hieronder de laatste stand van zaken waarbij geconcludeerd kan worden dat alle knelpunten in de beleidsperiode van 2016-2019 zijn aangepakt.

3.1 Knelpunt Haaksbergen

De kazerne in Haaksbergen lag in 2015 ongunstig ten opzichte van de bebouwde omgeving en ten opzichte van wijken waar de vrijwilligers woonden – mede als gevolg van de uitbreiding van Haaksbergen in de loop der jaren- met als resultaat slechte opkomsttijden in Haaksbergen. Tevens was het gebouw sterk verouderd. In 2015 was reeds besloten de dekking in Haaksbergen te verbeteren door over te gaan tot nieuwbouw op een gunstiger locatie. Op 10 februari 2017 is de nieuwe kazerne in Haaksbergen aan de Parallelweg geopend. Dit was meteen zichtbaar in de prestaties in Haaksbergen: het theoretische dekkingspercentage is verbeterd van 46,3% in 2015 naar 64,5% nu. Hiermee kan dit knelpunt als opgelost beschouwd worden.

3.2 Knelpunt Oldenzaal

Het knelpunt met betrekking tot de dekking in Oldenzaal ligt met name in de uitruktijd van de vrijwilligers en de bereikbaarheid van de kazerne. Hemelsbreed wonen de vrijwilligers dicht genoeg bij de kazerne, maar is de bereikbaarheid een knelpunt. Brandweer Twente heeft verschillende mogelijkheden onderzocht. Zo zijn er gesprekken geweest met de gemeente Oldenzaal over mogelijke aanpassingen in de verkeerssituatie. Dit heeft nog geen concrete aanpassingen opgeleverd waardoor dit voorlopig nog het grootste knelpunt blijft. Binnen de mogelijkheden is er daarom uiteindelijk voor gekozen om met andere maatregelen de bezetting op de kazerne te verbeteren. Zo is er overdag een betere bezetting door gebruik te maken van beroepsmedewerkers die vanuit de flexpool hun beheersmatige functie vanaf de kazerne verrichten en hierdoor meteen beschikbaar zijn voor uitruk. Dit geldt op dit moment met name voor de bevelvoerdersfunctie waar in de dag situatie afspraken over zijn gemaakt. Voor de avond- en nachtsituatie is er met vrijwilligers gekeken hoe de opkomsttijden verbeterd kunnen worden door slimmer te roosteren. Er is een tijd gewerkt met ‘slim roosteren’ maar dit bleek uiteindelijk niet goed te functioneren. Het dekkingspercentage in Oldenzaal is hiermee licht gestegen van 43,4% in 2015 naar 52,5% nu. Binnen de mogelijkheden en beperkingen wat betreft de infrastructuur is de situatie geoptimaliseerd.

3.3 Knelpunt Tubbergen

Waar bij bovengenoemde knelpunten organisatorische maatregelen binnen de repressieve organisatie van Brandweer Twente mogelijk zijn of aanpassingen in de verkeerssituatie in de gemeente, is dit in de gemeente Tubbergen niet eenvoudig mogelijk. De dekking in deze gemeente is laag ten opzichte van de overige gemeenten in Twente. Het knelpunt van Tubbergen ligt vooral in geografische factoren, namelijk veel buitengebied met daarin een aantal woonkernen zonder brandweerkazerne en bovendien de grootste gemeente qua oppervlakte. Deze woonkernen zijn te klein om hier separate kazernes te plaatsen (de kosten wegen waarschijnlijk niet op tegen de opbrengst in termen van aantal uitrukken of snellere brandweer). Ook een andere organisatievorm geeft niet het gewenste resultaat. De oplossing is hier vooral gezocht in de voorkant van de keten: brandpreventie en de winst zoeken in zwakke schakels. Hiertoe is begin 2015 een pilot gestart in Tubbergen, waarbij is gewerkt met een risicoscan die een onderbouwing geeft voor het beargumenteerd afwijken. De pilot is succesvol afgerond en de onderstaande doelgerichte aanpak is in Tubbergen ingevoerd:

- Het achterhalen van de risicoperceptie, het brandveiligheidsbewustzijn en de behoefte aan voorlichting.
- Het inzetten van de Risk Factory voor verschillende doelgroepen.
- Onderzoek verrichten naar de mogelijkheden om sensoren toe te passen voor detectie van potentiële brandsituaties en snellere detectie van brand.
- Een betere bluswatervoorziening realiseren in het buitengebied, door middel van het positioneren van een tankwagen.
- De bekendheid van de brandweer met markante objecten in Tubbergen verbeteren door risicogericht te oefenen en eventueel aanwezige planvorming te actualiseren.
- In de advisering van de brandweer voor het buitengebied de nadruk leggen op de toepassing van onbrandbare en brandvertragende materialen.
- Risicogericht toezicht toepassen op objecten, hierdoor wordt er meer nadruk gelegd op een veilige ontvluchting bij brand of een betere beheersing van brand door bouwkundige maatregelen.
- Op vrijwillige basis objecten vanuit scenario denken benaderen en gezamenlijk kijken naar mogelijkheden om de brandveiligheidssituatie te verbeteren.

De volledige aanpak is op **10 mei 2016** in de raadscommissie aangeboden aan het bestuur van Tubbergen.

Nadat de methodiek van de risicoscan voor gebieds- en objectgerichte risico's in Tubbergen succesvol was afgerond, is er een Quick Scan voor gebieden in Twente waar de opkomsttijden moeilijk gehaald worden ontwikkeld. Bij de Quick Scan wordt een aantal kenmerken in beeld gebracht en is een methodiek ontwikkeld om met een snelle manier het niveau van brandveiligheid in kaart te brengen. Hierbij ligt de focus op verschillende stadia van een brandontwikkeling (van brand van een voorwerp tot brand buiten een gebouw).

Aan de hand van de resultaten van de Quick Scan wordt bepaald of het gerechtvaardigd is om een nadere, arbeidsintensieve analyse zoals in Tubbergen uit te voeren. Deze analyse leidt dan ook tot vaststellen of er generieke of specifieke maatregelen noodzakelijk zijn en of er gemotiveerd van de opkomsttijden kan worden afgeweken.

Op **8 mei 2017** hebben de leden van het Algemeen Bestuur besluiten genomen in het kader van Risicogerichte Brandweezorg, onder andere over de methodiek van gemotiveerd afwijken en het uitvoeren van de quick scan bij alle gemeentes in Twente. Door het vaststellen van de methodiek van gemotiveerd afwijken was het knelpunt Tubbergen afgerond. Met de aankomende actualisatie van het dekkingsplan wordt tevens het brandrisicoprofiel geactualiseerd in 2019. Het ontwikkelde model voor de Quick Scan en de knelpuntgebieden die daaruit voortkomen worden in die actualisatie verwerkt en vastgelegd.

3.4 Knelpunt Almelo

In Almelo was tijdens werkdagen een beroepsbezetting beschikbaar die volgens berekeningen, dus theoretisch, een dekking van 85% haalde. Echter, in de avonden en weekenden was er een piketvorm op twee buitenposten (Noord en Zuid) waarbij de vrijwilligers van huis moesten komen (hetgeen steeds minder goed lukte). Zij behaalden een theoretische dekking van 48%. Het regionale gemiddelde lag rond de 78%. Om de opkomsttijden te verbeteren is per september 2014 besloten een pilot 'kazernerij' te starten. In deze pilot waren er in de centrumkazerne 24 uur per dag, 7 dagen per week, acht brandweermensen aanwezig om zo de dekking te verbeteren. De kazernes in Almelo Noord en Zuid zijn hiermee komen te vervallen.

De uitkomsten uit de pilot kazernerij in Almelo waren positief. Er is geconcludeerd dat er een sterke verbetering van de repressieve prestaties zichtbaar is. De pilot liet zien dat deze aanpassing budgetneutraal binnen de Almelse context kon worden gerealiseerd. Onder andere na instemming van de ondernemingsraad met het rooster is definitief

overgegaan tot kazernering. Het knelpunt Almelo is daarmee afgerond in 2016. Dit betekende dat met het knelpunt Hengelo verder kon worden gegaan. Eind 2017 is daarvoor een project gestart.

Onafhankelijk van de kazernering is de kazerne in Almelo verouderd en voldoet niet meer. In 2019 wordt gestart met het nieuwbouwtijtraject van een nieuwe kazerne op dezelfde locatie als de huidige kazerne. Hierover later in deze notitie meer.

3.5 Knelpunt Hengelo

De dekking voor basisbrandweezorg in de gemeente Hengelo is onvoldoende gelet op de eisen uit het besluit veiligheidsregio's en het brandrisicoprofiel. Hengelo kent tijdens werkdagen overdag een beroepsbezetting die een theoretische dekking behaalt van 76%. In de avonden, nacht en in het weekend heeft Hengelo een piketvorm op twee posten (Noord en Centrum) waarbij de vrijwilligers van huis moeten komen. Dan wordt een theoretische dekking behaald van 51%. De laatste jaren hebben laten zien dat uitruktijden bij piket daarnaast steeds verder zijn opgelopen: voor beide kazernes inmiddels rond de 5 minuten. Gelet op het risicoprofiel is de prestatie met name in de avonden en in het weekend, voor een stad als Hengelo te laag. Dit vertoont grote overeenkomsten met de voormalige situatie in Almelo.

Zoals hierboven beschreven is in Almelo eerder een pilot Kazernereren van start gegaan. Destijds is afgesproken dat de resultaten van deze pilot worden afgewacht en indien succesvol dan was het ook een optie voor Hengelo om te gaan kazernereren. Gestreefd is naar een duidelijke verbetering in opkomsttijd op korte termijn, op lange termijn tenminste 80% en qua financiën/huisvesting is het streven naar minimaal kostenneutraliteit binnen de Hengelose context.

Na uitgebreid onderzoek en het presenteren van diverse scenario's heeft de brandweer op basis van bovengenoemde pijlers en huisvestingsmogelijkheden (eventuele aanschaf van geschikte grond tegen een acceptabele prijs en verkoop van de huidige panden) de keuze gemaakt om in de huidige kazerne Centrum te werken met een continue (24-uurs) bezetting met beroeps en gekazernerde vrijwilligers en een kleine kazerne in Noord voor 1 TS te houden met vrijwilligers (24/7 vrije instroom). In dat scenario wordt een dekkingspercentage haalbaar van 83,4% (zowel overdag als in de nachtsituatie). Ook hier wordt budgetneutraliteit binnen Hengelo gerealiseerd.

Op **20 juni 2018** is het DB mondeling geïnformeerd over de richting die door de brandweer is gekozen voor Hengelo: kazernering en verbouwing van het pand aan de Lansinkesweg.

Momenteel is de verbouwing in volle gang, dit ligt op schema om per 1 maart 2019 gekazerneerd te kunnen werken vanuit Hengelo. Het medezeggenschapstraject is doorlopen, de OR heeft inmiddels instemming verleend en met het Georganiseerd Overleg zijn afspraken gemaakt in het kader van de aanpassingen van vergoedingen voor medewerkers. Met de uitvoering hiervan in 2018/2019 is ook het laatste knelpunt uit het dekkingsplan brandweer afgerond.

3.6 Efficiency route

Twente is een innovatieve regio. Brandweer Twente gaat in deze ontwikkeling mee en is continue bezig met zoeken naar mogelijkheden om slimmer, efficiënter, handiger of innovatiever haar taak uit te voeren. In 2014 is daarom de efficiency route afgesproken. De efficiency route was erop gericht om efficiënter en effectiever om te gaan met het brandweerpersoneel en materieel om zo tot een kostenbesparing te komen. Binnen de efficiency-route is de nadruk gelegd op efficiency-vergrotenende maatregelen, die in de visie (Brandweer Twente over Morgen, 2011) al onder de term 'slimme repressie' vielen. Hiervoor zijn verschillende maatregelen genomen:

- Samenvoegen duikteams van Almelo en Hengelo tot één organisatorische eenheid.
- Opstellen van kader voor het gemotiveerd kunnen afwijken van opkomsttijden van het gestelde in het (brand)risicoprofiel.
- Oplossen van knelpunten in het dekkingsplan voor wat betreft de opkomsttijden.
- De optimalisatie van de OVD-functies op regionale schaal.

De implementatie van vrijwel alle maatregelen uit het traject van de efficiency route is inmiddels afgerond. De duiktaak wordt hieronder verder uitgelegd.

3. Duiken

Bij Brandweer Twente worden er twee varianten ingezet bij waterongevallenbestrijding: de grijpredding en het brandweerdijken. De grijpredding behoort tot de taken van de basiseenheid en wordt uitgevoerd vanuit de 29 kazernes. Het brandweerdijken is een zware specialistische taak die wordt uitgevoerd door het duikteam. In het kader van de efficiency route zijn de duikteams van Almelo en Hengelo samengevoegd en opereren nu vanuit Almelo voor heel Twente. Op voorhand werd voorzien dat dit een besparing zou opleveren van 80.000 euro. Deze bezuiniging is slechts ten dele gerealiseerd. Voor het restant is inmiddels een alternatieve invulling gevonden. De bezuiniging op de duiktaak kan daarmee als gerealiseerd worden beschouwd.

Echter, los van deze bezuiniging, staat de duiktaak bij de brandweer onder druk vanwege de hoge eisen en inspanning die het vereist voor duikers om vakbekwaam te worden en blijven. Gezien de risico's in Twente op waterongevallen is er wel een duikteam nodig. Op jaarbasis wordt er gemiddeld 26 keer uitgerukt, wat neerkomt op gemiddeld 2 uitrukken per maand. Op dit moment wordt dan ook veel inspanning gezet op het aantrekken en opleiden van nieuwe duikers bij Brandweer Twente.

4. (IBGS) doorvoering landelijke afspraken

In 2014 is landelijk de meerjarenvisie "Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen door de Brandweer" vastgesteld. In deze visie staat een globale omschrijving van de toekomst van de bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen beschreven. De verschillende Brandweerregio's in Nederland zijn zelf verantwoordelijk voor de implementatie van de visie in de regio. De belangrijkste verandering tussen de oude en nieuwe wijze van incidentbestrijding is dat niet iedere regio op het zelfde risico voorbereid hoeft te zijn. Alleen de basisbrandweezorg moet gelijk zijn in heel Nederland, de opkomst en inzet van specialismen zal door iedere regio risicogericht georganiseerd moeten worden. De opkomsttijd is afhankelijk van de risico's die men binnen een regio heeft.

De basisbrandweezorg zal in Twente worden geleverd door de basis TS die als taken heeft te zorgen voor de verkenning, redding, eenvoudige stabilisatie/effectbestrijding en (nood)ontsmetting. Daarbij ondersteund door de Basis Ontsmettingseenheid (BOE) voor een adequate ontsmetting van hulpverleners en slachtoffers. Het kunnen uitvoeren van de werkzaamheden geldt voor elke TS in Twente. Inmiddels zijn alle tankautospuitten in Twente uitgerust als Basiseenheid IBGS. De Basis Ontsmettingseenheid (BOE) wordt in 2019 gerealiseerd en wordt gestationeerd op kazerne Spaansland. De Grootchalig Ontsmettingseenheid (GOE) blijft georganiseerd zoals het is. Deze eenheid komt voor Twente vanuit de VNOG.

Op dit moment wordt in Oost 5 verband gewerkt aan de implementatie van het specialisme gaspak. Dit zijn brandweermensen die met speciale uitrusting (gaspak) bij incidenten met gevaarlijke stoffen kunnen worden ingezet. Dit wordt in hoofdlijnen als volgt georganiseerd: iedere regio levert minimaal 1 snel inzetbaar gaspakkenteam. Dit team bestaat uit een bevelvoerder, chauffeur/plotter en 4 gaspakdragers. In Twente wordt deze eenheid gestationeerd in Enschede, kazerne Spaansland. Bij grote incidenten wordt een tweede eenheid interregionaal gealarmeerd.

Bovenstaande verandering in werkwijze heeft in Twente ertoe geleid dat, wanneer de TS ter plaatse is, de werkwijze een stuk sneller en efficiënter is bij een incident met gevaarlijke stoffen. Voor het specialisme gaspak gaat de veranderde situatie zeker tijdsinstaat en kwaliteitsverbetering opleveren. Nu is het nog een logge eenheid (samengesteld uit meerdere eenheden van Enschede en Hengelo), straks een snel inzetbaar team (vanuit Enschede). Het snel inzetbaar team gaat direct rijden met de eenheden uit de basisbrandweezorg (in principe gelijk aan hoe het met duiken wordt gedaan) om de TS te ondersteunen of om snel het werk te kunnen overnemen.

5. Variabele voertuigbezetting

Op **8 mei 2017** hebben de leden van het Algemeen Bestuur besluiten genomen in het kader van Risicogerichte Brandweezorg, onder andere over het structureel invoeren van variabele voertuigbezetting In Twente daar waar de situatie erom vraagt en daar waar het veilig is om het toe te passen.

De pilot van variabele voertuigbezetting (Wet veiligheidsregio's, Artikel 3.1.5, Lid 1) is een antwoord op de vraag naar 'slimme repressie'. In deze pilot is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om met een andere bezetting dan de standaard van zes personen in een tankautospuit uit te rukken met behoud van het niveau van brandweezorg en de

veiligheid en gezondheid van personeel. Zoals het landelijk kader ook al aangeeft is het toepassen van variabele voertuigbezetting niet bedoeld als bezuinigingsmaatregel. Centraal in de aanpak staat dat vooraf de risico's van brandscenario's zijn ingeschat. Aan de hand hiervan is bij een beperkt aantal scenario's een alternatieve voertuigbezetting voorgesteld. Deze bezettingen zijn in de pilot getest. De pilot is positief afgerond en de OR heeft op 28 januari 2016 geadviseerd om over te gaan tot structurele invoering van variabele voertuigbezetting bij brand. Alle brandweerkorpsen hebben nu de gelegenheid om gebruik te maken van de variabele voertuigbezetting, mits ze hiervoor opgeleid zijn. In de praktijk wordt er momenteel in ongeveer 4% van de uitrukken gebruik gemaakt van variabele voertuigbezetting. Daar waar in het verleden niet uitgerukt kon worden in verband met 'krapte' in de manschappen is er nu wel de mogelijkheid om op een veilige en verantwoorde manier uit te rukken en hulp te bieden. Dit heeft een positief effect op de opkomsttijden. Momenteel wordt variabele voertuigbezetting alleen toegepast bij brand, maar mogelijk kan dit in de toekomst ook worden toegepast bij ander soortige incidenten (zoals hulpverlening en IBGS (Incident Bestrijding Gevaarlijke Stoffen)). Dit zal dan op dezelfde zorgvuldige manier worden onderzocht en ingevoerd.

6. Bluswatervoorziening

Het project 'Toekomstbestendige bluswatervoorziening in Twente' is erop gericht om te kijken hoe de bluswatervoorziening gebiedsgericht slimmer kan worden ingericht. Er zijn verschillende zaken die de aanleiding vormen voor het project. Zo zijn er diverse ontwikkelingen gaande met betrekking tot aanpassingen in het drinkwaternet dat gebruikt wordt als bluswatervoorziening. Daarnaast is de bluswatervoorziening in het buitengebied veelal beperkt of onvoldoende. Waar in stedelijk bebouwd gebied de brandkranen ruim voorhanden zijn en een onderdeel vormen van de primaire bluswatervoorziening is de beschikbaarheid en capaciteit van brandkranen in het buitengebied daarentegen vaak minder gegarandeerd. Een belangrijk onderdeel van het project is dan ook kijken naar een aanvulling van de bluswatervoorziening via eigen materieel en zo de afhankelijkheid van brandkranen in buitengebieden te verminderen. Ook wordt landelijk de Handreiking Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid geactualiseerd. Een laatste aanleiding is dat er een deel van het materieel afgeschreven is wat mogelijkheden biedt om te kijken naar alternatieven voor vervanging.

Het project toekomstbestendige bluswatervoorziening kent een risicogerichte aanpak. Op basis van het gebied en de daarin mogelijk optredende scenario's is er gekeken welke blusprofielen wanneer nodig zijn. Een blusprofiel staat voor de hoeveelheid bluswater die nodig is om de brand, i.c.m. de gekozen inzettechniek en – tactiek, adequaat te kunnen bestrijden. Een brand in een dichte binnenstad kent bijvoorbeeld een ander blusprofiel dan een brand in een nieuwbouwwijk. Door vier blusprofielen te hanteren (500/1.000/2.500/5.000) is er eenduidigheid en uniformiteit voor zowel de risicobeheersing als de repressie en zijn mogelijkheden en beperkingen binnen een profiel snel inzichtelijk. Op basis van de blusprofielen is er een bluswatersystematiek opgezet. Om het bluswatersysteem te testen is er in 2018 een pilot gestart. Tijdens deze pilot worden er tests uitgevoerd naar de werking van het systeem. Daarnaast geeft de brandweer specifieke adviezen over bluswatervoorziening in omgevingsplannen (bijvoorbeeld bedrijventerreinen). Momenteel wordt er gekeken naar de meest efficiënte verdeling van alle voertuigen over Twente in het kader van bluswatervoorziening en daarnaast welke water leverende voertuigen hiervoor benodigd zijn.

7. Paraatheid & vrijwilligersagenda

8.1 Paraatheid

In Twente hebben zijn het laatste jaar een aantal zaken in gang gezet om de paraatheid vanuit de 29 kazernes te borgen. Zo is er vanaf medio 2019 op vier kazernes (Enschede Spaansland, Enschede Noord, Hengelo Centrum, Almelo) een 24/7 gegarandeerde uitruk met beroepsbezetting. De overige 25 kazernes in Twente werken in basis vanuit het principe van vrije instroom. De kazerne coördinatoren op die kazernes hebben verschillende middelen tot hun beschikking om te sturen op een zo optimaal mogelijke opkomst en daarmee dekkingspercentage vanuit hun kazerne. Zo is er dagelijkse monitoring, een digitale roostertool en is er de terugmeldpajer ingevoerd waardoor te zien is of er voldoende vrijwilligers beschikbaar zijn voor de uitruk. Is dit niet het geval dan kan een beroep gedaan worden op de flexpool van beroepsmedewerkers voor overdagbezetting of op omliggende kazernes. Er wordt veel aan gedaan om ervoor te zorgen dat de auto's de straat op gaan en dat er een zo optimaal mogelijke dekking behaald wordt in heel Twente.

8.2 Vrijwilligersagenda

Om de paraatheid te garanderen is het belangrijk om voldoende vrijwilligers aan te trekken en te behouden in Twente. In navolging op landelijke beleid hebben in Twente de vrijwilligersagenda in gang gezet om de paraatheid in Twente te borgen. Wat is er gedaan?

Binnen de vrijwilligersagenda zijn aan de hand van vier thema's gewerkt aan het vinden, binden en verbinden van vrijwilligers:

1. *Werving en opleiding.* Er start nu 2x per jaar de werving en opleiding waardoor er flexibeler kan worden gereageerd op ontwikkelingen. Ook weten sollicitanten nu vooraf wanneer de opleiding start. Er loopt op dit moment nog een onderzoek onder alle aspiranten van de afgelopen 5 jaar om hen te vragen naar hun ervaringen met werving, selectie en opleiding.
2. *Binden en verbinden.* Er zijn diverse acties ondernomen om vrijwilligers meer te binden. Denk aan het mogelijk maken om de keuring in de avonduren uit te voeren. Ook is de toegang tot de ICT-omgeving versimpeld en zijn op 'de dag van de vrijwilliger' de vrijwilligers in het zonnetje gezet. Ook loopt nog een onderzoek onder alle vertrokken vrijwilligers in de afgelopen jaren, om te bekijken in hoeverre onnodige uitstroom in de toekomst kan worden voorkomen.
3. *Vrijwilliger van de toekomst.* Er is kaart gebracht welke maatschappelijke ontwikkelingen er spelen en hoe er ook in de toekomst met vrijwilligers op kazernes kan worden uitgerukt. Er wordt gekeken naar mogelijkheden om flexwerken meer mogelijk te maken op de kazernes. Ook is er een voorstel uitgewerkt om vrijwilligers die niet meer kunnen uitrukken op een andere zinvolle wijze, bijvoorbeeld helpen bij het uitzetten van oefeningen, in kunnen zetten.
4. *Hoofdwerkgevers.* De hoofdwerkgevers van de vrijwilligers zijn in kaart gebracht. Enerzijds wordt dit gebruikt om het contact met de hoofdwerkgevers te verbeteren, en anderzijds kunnen bij inkoop, binnen de geldende aanbestedingsregels, hoofdwerkgevers betrokken worden. Daarnaast worden er voorbereidingen getroffen voor het uitdelen van werkgeverbordjes en het organiseren van netwerk/bedankavonden.

8. Huisvesting: renovatie en nieuwbouw brandweerkazernes

In het AB van **12 februari 2018** is de notitie Brandweerkazernes VRT vastgesteld. Hierin is de infrastructuur van de 29 kazernes benoemd als basis voor de brandweezorg, dit vormt het vertrekpunt voor het dekkingsplan 2021-2025. Ook zijn de uitgangspunten vastgesteld met betrekking tot de indeling van de kazernes in Twente op 3 niveaus qua voorzieningen en functie: **basis, basis + en basis ++ kazernes** en de lijn die gehanteerd wordt bij ver- of nieuwbouw van kazernes. Bij alle nieuwbouw en renovatieprojecten zijn toekomstbestendigheid, duurzaamheid en schoon werken leidende principes. De trajecten vinden plaats binnen de afgesproken financiële kaders. Jaarlijks zal in de programmabegroting een paragraaf op gebied van huisvesting worden opgenomen waarin wordt teruggeblikt op de afgelopen periode en waarin de projecten voor het komende jaar worden beschreven. Hieronder een beeld van de nieuw- en verbouwtrajecten die in 2019/2020 lopen.

9.1 Nieuwbouw Kazerne Almelo Centrum op dezelfde locatie

Met ingang van 1 september 2016 is de paraatheid vanaf kazerne Almelo gegarandeerd door middel van kazernering. De kazerne dateert uit 1975 en is in de loop der jaren een aantal keren aangepast aan de functionele eisen. Uit onderzoek met de gemeente is gebleken dat de locatie aan de Brugstraat een heel geschikte locatie is en blijft. Echter is het gebouw gedateerd, zijn de sportfaciliteiten niet optimaal, voldoet het gebouw niet aan de eisen voor schoon werken en ontbreekt een klimaatinstallatie. Om die reden is besloten voor nieuwbouw.

Zoals gezegd is de locatie van de kazerne nog steeds geschikt. Dit betekent dat de kazerne afgebroken wordt en nieuwbouw wordt gerealiseerd op dezelfde plek. Het is belangrijk dat het primaire proces door kan gaan (uitruk), dus de medewerkers van Almelo verhuizen tijdelijk naar een ander pand in de buurt.

Zodra er een geschikt pand gevonden is voor de tijdelijke huisvesting en dit geschikt is gemaakt als tijdelijk kazerne, zal de verhuizing gepland worden en beginnen vervolgens de sloopwerkzaamheden. In 2019 start de nieuwbouw, zodat de kazerne medio 2020 klaar is voor gebruik. Nieuwbouw van kazerne Almelo Centrum betekent dat de kazernes Almelo Noord en Almelo Zuid worden afgestoten.

9.2 Verbouw kazerne Hengelo tbv kazernering

Per 1 maart 2019 wordt gestart met kazernering op Hengelo Centrum. Dit betekent onder andere dat er slaapvertrekken gerealiseerd moeten worden. De verbouwing is inmiddels gereed. Gefaseerd wordt in 2019-2020 de rest van de

kazerne aangepakt (zoals efficiënter gebruik maken van de ruimte in de kazerne, logistiek steunpunt) en wordt het gebouw duurzamer gemaakt.

9.3 Nieuwbouw Kazerne Glanerbrug op een gewijzigde locatie (ivm betere opkomst vrijwilligers en aanrijtijden)

De Tolstraat in Glanerbrug is de locatie van de oudste kazerne in Twente (bouwjaar 1950). De kazerne beschikt niet over representatieve douches, gescheiden ruimtes voor de dames en heren en opslag voor schone/vuile spullen. De kazerne is te klein om aan de eisen van schoon werken te voldoen. Daarom wordt de locatie aan de Tolstraat afgestoten en wordt nieuwbouw gerealiseerd op een meer centrale plek in het dorp. Op de hoek van de Gronausestraat en de Heidevlinder, naast de voetbal- en tennisvelden, staat begin 2020 een nieuwe kazerne. De kazerne zal ook ruimte bieden aan de collega's van de politie en een functie krijgen met betrekking tot expertise met drones.

9.4 Nieuwbouw/renovatie Kazerne Hellendoorn

In Hellendoorn wordt er uitgerukt vanuit de kazerne aan de Ninaberlaan, die gevestigd is naast een authentieke molen. Een prachtige plek, maar helaas is het niet haalbaar om de brandweerkazerne uit te breiden om te voldoen aan de huidige eisen die aan een kazerne gesteld worden. In samenwerking met de gemeente worden de mogelijkheden bekeken om nieuwbouw te realiseren op een andere plek in Hellendoorn. Dit project staat voor 2019 op de planning.

9.5 Renovatie Kazerne Vriezenveen

De renovatie van kazerne Vriezenveen is afgerond. De kleedruimte en de kantine zijn verplaatst en de kazerne is aangepast volgens de eisen van het principe schoon werken. De kazerne is in januari van dit jaar opgeleverd en weer in gebruik genomen.

9. Vooruitblik richting dekkingsplan 2021-2025

10.1 Proces

Het dekkingsplan Brandweer wordt, conform hetgeen is vastgesteld in de Wet veiligheidsregio's, vastgesteld als bijlage bij het beleidsplan 2021-2025. Dit betekent dat in 2019 gestart wordt met de voorbereidingen voor het opstellen van het nieuwe dekkingsplan. De voorbereidingen beginnen met het actualiseren van het brandrisicoprofiel voor Twente. Dit vormt in het kader van risicogerichte brandweerzorg de basis van het dekkingsplan. Daarbij gaat dit breder dan alleen 'brand'. Ook de andere taken, hulpverlening, gevaarlijke stoffen en waterongevallen, komen aan bod.

Om te komen tot een gefundeerd brandrisicoprofiel, wordt input opgehaald bij de 14 Twentse gemeenten. Hierbij wordt aangesloten bij de planning zoals deze op **11 februari 2019** door het AB is vastgesteld met betrekking tot het opstellen van het nieuwe beleidsplan 2021-2025. Hierin is opgenomen dat in de periode januari tot en met september 2019 op verschillende momenten input wordt opgehaald bij, c.q. informatie wordt gedeeld met de gemeenten (bestuurders-colleges-raden) ten aanzien van het risicoprofiel voor Twente. Op deze momenten wordt tegelijkertijd gesproken over het *brandrisicoprofiel* voor Twente. Het brandrisicoprofiel zal vervolgens gelijktijdig met het brede risicoprofiel voor Twente vastgesteld worden, eind 2019. Op basis van dit geactualiseerde brandrisicoprofiel wordt in 2020 het geactualiseerde dekkingsplan brandweer voorgelegd aan het bestuur, zoals gezegd als bijlage bij het beleidsplan 2021-2025.

Op de bestuurlijke themadag van 28 februari 2019 is dit proces uitgebreider toegelicht en besproken.

10.2 Uitgangspunten ter voorbereiding van dekkingsplan 2021-2025

De afgelopen jaren zijn er diverse uitgangspunten door het bestuur vastgesteld met betrekking tot de paraatheid in Twente. Het betreft de volgende uitgangspunten:

- AB 12 februari 2018: het uitgangspunt voor het dekkingsplan brandweer Twente 2020-2023 is dat de huidige 29 kazernes met de bijbehorende 29 operationele tankautospuitten de basis zijn voor de brandweerzorg;
- AB 12 februari 2018: kennis genomen van de indeling van kazernes in basis, basis+ en basis ++ en werkwijze ten aanzien van vervanging en onderhoud kazernes.
- AB 8 mei 2017: ingestemd met de methodiek van gemotiveerd afwijken, de structurele toepassing van variabele voertuigbezetting onder de vastgestelde voorwaarden en de opkomsttijden voor redvoertuigen

De visie brandweer Twente 'De blik veuroet 2018-2023' vormt ook een vertrekpunt voor het dekkingsplan. Vanuit een gezamenlijke infrastructuur is de brandweer 24/7 paraat in de Twentse gemeenten bij brand maar ook bij andere incidenten en crisis. De focus voor de toekomst ligt op het borgen van paraatheid en continuïteit met voldoende vakbekwame brandweermensen: 'van oonze leu mow't hebn!'

Naast de vastgestelde documenten, zijn er een aantal aanvullende uitgangspunten op diverse niveaus die we willen benoemen voor het opstellen van het dekkingsplan 2021-2025:

- I. **Vorm** dekkingsplan: niet meer papier, maar online/digitaal en altijd actueel: niet meer eens in de 4 jaar aanpassen, maar altijd up-to-date inspelen en voorbereid op actuele risico's in Twente. Een 24/7 actueel dekkingsplan Brandweer Twente.
- II. **Inhoud** dekkingsplan: in navolging van de aangepaste wet: **gebiedsgerichte** opkomsttijden introduceren.
- III. **Verantwoording**: verbreding van de prestaties waar op wordt gestuurd/verantwoord. De prestaties in heel Twente worden 24/7 gemonitord. Ieder kwartaal gaat er een voortgangsrapportage naar de burgemeesters. Momenteel gebeurt dat o.b.v. afspraken m.b.t. prestaties in het huidige dekkingsplan, dit gaat alleen over 1^e TS ter plaatse. We willen dit door ontwikkelen zodat de prestaties breder (dus ook bijvoorbeeld hulpverlening) en gebiedsgericht (risicogericht) meer tot hun recht komen.
- IV. **Informatie-gestuurd en transparant**;
 - Brandweer Twente is qua data 'in control'
 - Transparantie naar de inwoners van Twente over onze prestaties

DAADKRACHTIG DESKUNDIG BEHULPZAAM

BRANDWEER **TWENTE**

Postbus 1400, 7500 BK Enschede
brandweertwente.nl